

Brüssel, 10.7.2023
COM(2023) 402 final

2023/0237 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2023) 269 final} - {SWD(2023) 240 final} - {SWD(2023) 241 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liidu arenedes on alates 1953. aastast Euroopa statistikal olnud üha olulisem roll ELi tegevuse, poliitika ja õigusaktide toetamisel nende kavandamisest ja rakendamisest kuni järelevalve ja hindamiseni.

Praegune Euroopa statistikat reguleeriv õigusraamistik on määrus (EÜ) nr 223/2009, mille Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid vastu 2009. aastal. 2015. aastal vaadati see läbi, et tugevdada Euroopa statistikasüsteemi üldist juhtimist ja eelkõige selle ametialast sõltumatust. Uus tugevdatud juhtimine on osutunud tulemuslikuks.

Hiljutised finants-, rände- ja COVID-19 kriisid, millele järgnes Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, on siiski suurendanud nõudlust ja ootusi ajakohasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistika järele, mida on vaja ELi otsuste tegemiseks ja ELi parima võimaliku kriisireageerimise tagamiseks. Lähiminevikus on EL teinud mitu seadusandlikku algatust, et luua ulatuslikud kriisidele reageerimise mehhanismid selliste ettepanekute kaudu nagu elanikkonnakaitse mehhanism, ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus (HERA), turukorreksioonimehhanism või ühtse turu hädaolukorra mehhanism.

Samal ajal toimib Euroopa statistikasüsteem põhjaliku digiülemineku suunatavas kontekstis, mis on tekitanud uusi teabevajadusi koos paljude digitaalsete andmeallikate esilekerkimisega. Need allikad on kasutusvalmis ja võivad aidata luua Euroopa statistikat, mis suudab neid vajadusi tõhusamalt, ulatuslikumalt ja õigeaegsemalt rahuldada. See omakorda võib suurendada majanduskasvu, hoogustada innovatsiooni, toetada demokraatlikku vastutust ja ühiskonna üldist heaolu.

Selle tulemusena on Euroopa statistika kasutajate ootused muutunud ning kasvanud on nõudlus kiiremini ja sagedamini koostatud üksikasjalikuma teabe järele, mis pakub põhjalikumalt teavet tõenditel põhineva ELi poliitika toetuseks. Isikuandmete kaitse üldmääruse kohased uued andmekaitse-eeskirjad ja uued eraelu puutumatus kaitse parameetrid mängivad uues keskkonnas samuti olulist rolli. Kuna praegused Euroopa statistika tegemise meetodid piirduvad traditsiooniliste andmeallikatega (nt uuringud ja haldusandmed), on nende kasvavate nõudmiste täitmine muutunud raskeks kui mitte võimatuks, isegi kui statistikaasutustele on eraldatud täiendavaid vahendeid.

Käesoleva ettepaneku üldeesmärk on seega kujundada Euroopa statistikat reguleeriv õigusraamistik tulevikuvajadustele vastavaks ja oluliselt parandada Euroopa statistikasüsteemi reageerimist andmevajadustele. Euroopa statistikasüsteem hakkab tegema asjakohasemat, kiiremini kättesaadavat ja üksikasjalikumalt statistikat. See suurendab tõhusust ning vähendab liikmesriikide ja uuringus osalejate kulusid ja koormust. Algatuse eesmärk on ka luua mehhanism ja vahendid, mille abil Euroopa statistikasüsteem saaks kriisi ajal kiiresti, kollektiivselt ja koordineeritult reageerida kiireloomulistele andmevajadustele.

Täpsemalt püütakse ettepanekuga võimaldada statistikaasutustel kasutada digitaalsete andmeallikate ja -tehnoloogiate kogu potentsiaali, võimaldades nende taaskasutamist Euroopa statistikas. Ettepanek aitab muuta Euroopa statistikasüsteemi tõhusamaks ja tulemuslikumaks, edendades andmete jagamist ja tugevdades selle koordineerimist; säilitab rangelt statistilise konfidentsiaalsuse ja andmekaitse; ajakohastab Euroopa statistikasüsteemi partnerite ülesandeid; kirjeldab võimalikke rolle digiülemineku pakutavate võimaluste kasutamisel, et statistika tegemine oleks kulutõhusam ja vähem koormav, ning täpsustab uusi funktsioone,

mida statistikaasutused saaksid täita tekkivates Euroopa ja riiklikes andmeökosüsteemides, järgides samal ajal täielikult subsidiaarsuse põhimõtet.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on täielikult kooskõlas ELi statistikaalaste õigusaktide kehtivate sätetega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas kehtivate eeskirjadega, mis käsitlevad:

- isikuandmete töötlemist (sealhulgas isikuandmete kaitse üldmäärus);
- tugevdatud mehhanisme andmete kättesaadavuse suurendamiseks (andmehalduse määrus);
- üldist lähenemisviisi andmete kättesaadavaks tegemiseks avaliku sektori asutustele erakorralise vajaduse korral, nagu on ette nähtud praegu arutlusel olevas andmemääruse ettepanekus;
- eraelu puutumatus ja side konfidentsiaalsuse ning lõppseadmetesse salvestatud ja sealt saadavate (isiku- või isikustamata) andmete kaitsmist (see on e-privaatsuse direktiiv, mis asendatakse e-privaatsuse määrusega, mille üle Euroopa Parlament ja nõukogu praegu läbirääkimisi peavad).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 338 lõige 1. Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu statistika tegemise meetmed, kui see on vajalik liidu tegevuseks.

Lisaks on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 338 lõikes 2 sätestatud Euroopa statistika tegemise nõuded, mille kohaselt peab statistika vastama erapooletuse, usaldusväarsuse, objektiivsuse, teadusliku sõltumatuse, kulutasuvuse ja statistilise konfidentsiaalsuse standarditele ega tohi kaasa tuua ülemäärast koormust ettevõtjatele.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet, sest ettepanek ei kuulu ELi ainupädevusse. See tähendab, et EL võtab meetmeid ainult seepärast, et need on tõhusamad riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil võetavatest meetmetest.

Selleks et Euroopa statistikasüsteem saaks teha asjakohasemat, ajakohasemat ja üksikasjalikumamat Euroopa statistikat, on vaja ELi tasandi õigusnorme, et teha uued andmeallikad kättesaadavaks riiklikele statistikaametitele ja komisjonile (Eurostat), et nad saaksid teha Euroopa statistikat jätkusuutlikul viisil.

Praegu, kui liikmesriigid lubavad eravaldues olevaid andmeid ametliku statistika jaoks taaskasutada, on tingimused ja kaitsemeetmed liikmesriigiti erinevad. Ühtlustatud lähenemisviis ELi tasandil tooks kaasa õigusselguse ja tagaks mitmes liikmesriigis tegutsevate eraõiguslike andmevaldajate õiglase kohtlemise.

Selleks et Euroopa statistikasüsteem saaks kriisidele reageerida, tuleks Euroopa statistikat reguleerivasse üldisesse õigusraamistikku lisada konkreetsed viited, mis võimaldavad kiiret reageerimist ELi tasandil ja tagavad ka statistikaalaste meetmete järjepidevuse kõigis liikmesriikides. Kavandatav reageerimismehhanism parandaks tõhusust statistika parema koordineerimise kaudu, arvestades samas riiklike statistikaasutuste pädevust ja ülesandeid.

Peale selle võiks seda kasutada lisaks olemasolevatele ELi kriisidele reageerimise vahenditele, et tagada ajakohane ja asjakohane statistika tõenditel põhinevate otsuste tegemiseks nende vahendite raames.

Ettevõtete ja kodanike koormuse vähendamiseks ning tõhususe ja kvaliteedi suurendamiseks on vaja Euroopa statistikasüsteemi protsesse optimeerida. Need protsessid hõlmavad andmete kogumise ja jagamise korda, mis on seotud rohkem kui ühes liikmesriigis esinevate nähtustega, näiteks hargmaiste ettevõtjate tegevusega.

Kui ELi tasandil täiendavaid seadusandlikke meetmeid ei võeta, siis jäävad tekkinud probleemid püsima ja need võivad järk-järgult süveneda, võttes arvesse ühiskonna ulatuslikumat digiüleminekut ja muutusi kasutajate nõudluses.

EL võib seepärast võtta kavandatud meetmed vastu kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, nagu on kirjeldatud allpool.

Algatuse eesmärk on muuta Euroopa statistikasüsteem tulevikuvajadustele vastavaks. Mõjuhinnangu kohaselt on see selleks otstarbeks sobiv, ja tulemuseks on kogukasu ühiskonnale, mis on märkimisväärselt suurem kui kogukulud. Menetluslike tagatistega kindlustatakse, et proportsionaalsust kohaldatakse läbivaadatud määruse (EÜ) nr 223/2009 rakendamise kõigis etappides.

Algatus on proportsionaalne, sest see käsitleb ainult olemasolevaid takistusi ajakohasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistika tegemisel. See hõlmab ka riiklike ametiasutuste tööd ja tugineb sellele ning kindlustab asjaomaste sidusrühmade aktiivse kaasamise Euroopa statistikasüsteemi. Eelistatud poliitikavariant ei lähe aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Õigusakti valik**

Arvestades, et ettepaneku sisu käsitletakse juba määruses, mida käesoleva ettepanekuga muudetakse, on kõige asjakohasem õigusakt määrus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Käesoleva ettepaneku ettevalmistamisel konsulteeriti sidusrühmadega mitmel viisil. Avaliku konsultatsiooni käigus koguti sidusrühmade arvamusi võimaluste kohta tagada, et Euroopa statistika kujundatakse tulevikuvajadustele vastavaks. Tagasisidet saadi eri sidusrühmadelt. Nende seisukohad on üksikasjalikult esitatud mõjuhinnangut käsitleva komisjoni talituste töödokumendi lisas.

Avalik arutelu toimus 19. juulist kuni 25. oktoobrini 2022¹. Kokku saadi 204 nõuetekohast vastust. Vastajad väljendasid toetust ELi tasandi meetmetele, mille eesmärk on teha erasektori valduses olevad digitaalsed andmed kättesaadavaks Euroopa ametliku statistika tegemiseks, kuna 83 % vastanutest pidas seda väga oluliseks või väga oluliseks. 11 % vastanutest leidis, et Euroopa ametlik statistika vastab piisavalt kasutajate kasvavale nõudlusele, sealhulgas hädaolukordade ja kriiside ajal, samas kui 72 % pidas seda mõnevõrra

¹ Vaadake üksikasju veebisaidil „Avaldage arvamust!“.

reageerimisvõimeliseks, kuid mitte piisavalt. Seoses eesmärkidega, mille puhul oleks lihtsam ja süstemaatilisem andmete jagamine statistikaasutuste vahel Euroopa statistikasüsteemis kasulik, pidas 72 % vastanutest kasulikuks vähendada vastamise koormust ja võimaldada juba kogutud andmete taaskasutamist. 85 % vastanutest nõustus või nõustus täielikult, et statistikaasutused peaksid andma oma ökosüsteemi organisatsioonidele erialast nõu sellistes andmete ja andmetöötluse küsimustes nagu kvaliteet, andmete taaskasutamine, intellektuaalomand, konfidentsiaalsus, turvalisus ja metaandmed.

Sidusrühmade arvamusi koguti ka Euroopa statistikat käsitleva määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamise mõjuhindangut toetava uuringu kaudu, mis põhines sellistel materjalidel nagu 2022. aasta oktoobrist novembrini korraldatud sidusrühmade küsitlused, veebiküsitlus (5. oktoobrist 7. novembrini 2022) ja sidusrühmade veebiseminar 8. novembril 2022.

Kokkuvõttes väljendasid Euroopa statistika kasutajad ja tegijad toetust määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamisele kooskõlas käesoleva ettepanekuga, kuigi statistika tegijad (st Euroopa statistikasüsteemi partnerid) märkisid mõju eelarvele. Arvestades märkimisväärset kasu ühiskonnale, väljendas üldsus samuti toetust, aga kuna Euroopa statistika jaoks taaskasutatavad erasektori andmed võivad teatavas ulatuses olla isikuandmed, nõuti tugevaid konfidentsiaalsustagatisi, ehkki tunnistati, et Euroopa statistikasüsteem pakub juba väga kindlaid konfidentsiaalsustagatisi.

Ettevõtjad kui andmevaldajad võivad kanda kulusid ja seetõttu peavad nad oma huvide arvestamist oluliseks. Kuid nad olid avatud eelistatud variandile, tingimusel et kulude hüvitamise küsimusele on võimalik leida õiglane lahendus. Kõik hindasid kõrgelt ettevõtete ja kodumajapidamiste koormuse võimalikku vähendamist, asendades uuringud uute andmeallikate kasutamisega.

Euroopa statistikasüsteem on juba aastaid korduvalt nõudnud, et eravaldues olevatele andmetele statistilistel eesmärkidel juurdepääsu küsimust käsitletaks Euroopa tasandil. See algas Euroopa statistikasüsteemi 2017. aasta novembris avaldatud seisukohadokumendiga juurdepääsu kohta eravaldues olevatele andmetele, mis pakuvad avalikku huvi,² ning viimati Euroopa statistikasüsteemi seisukohadokumendiga tulevase andmemääruse ettepaneku kohta³.

• **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanekut toetasid mitmed dokumendid, uuringud, soovitusel, konverentsid ja muud ekspertide arvamused, sealhulgas:

– eksperdirühma aruanne, mis käsitleb uute andmeallikate kasutamise hõlbustamist ametlikus statistikas, ühiskonna mõjuvõimu suurendamine eraviisiliselt hoitavate andmete taaskasutamisega ametliku statistika jaoks – Euroopa lähenemisviis⁴;

– uuring Euroopa statistikat käsitleva määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamise mõjuhindangu toetamiseks;

– eesistujariik Prantsusmaa korraldatud kõrgetasemeline kohtumine 7.–8. aprillil 2022 Lyonis teemal „Euroopa statistikasüsteemi kujundamine tulevikuvajadustele vastavaks“;

– Euroopa statistikasüsteemi riiklike statistikaametite esimeeste ja peadirektorite kohtumine Luxembourgis 18. mail 2022, et täiendavalt arutada kaht konkreetset teemat: stabiilne

² Euroopa statistikasüsteemi seisukohavõtt avalikku huvi pakkuvatele eravaldues olevatele andmetele juurdepääsu kohta, november 2017.

³ Euroopa statistikasüsteemi (ESS) seisukohavõtt tulevase andmemääruse kohta, juuni 2021.

⁴ Ekspertirühma lõplik aruanne „Empowering society by reusing privately held data for official statistics - A European approach“, 2022. aasta väljaanne.

juurdepääs eravaldues olevatele andmetele ja andmete jagamine Euroopa statistikasüsteemis Euroopa statistika tegemiseks.

- **Mõju hindamine**

Ettepanekule on lisatud mõjuhinnang, mis esitati Euroopa Komisjoni õiguskontrollikomiteele 14. detsembril 2022 ja 6. märtsil 2023. 27. märtsil 2023 esitas õiguskontrollikomitee reservatsioonidega positiivse arvamuse. Lisaks dünaamilisele lähtestsenaariumile (poliitikavariant 0), milles võetakse arvesse suuremat Euroopa andmestrategieat ja millega ei kaasne määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamist, hinnati veel kahte seadusandlikku võimalust: poliitikavariant 1 millega kehtestatakse väheintensiivsed seadusandlikud meetmed, ning poliitikavarianti, millega võetakse kasutusele põhjalikumad seadusandlikud meetmed, millega kehtestatakse kohustused andmevaldajatele ja liikmesriikide statistikaasutustele. Iga poliitikavariandi jaoks määrati kindlaks mitu konkreetset poliitikameedet.

Kolme poliitikavariandi võrdlev hindamine näitas, et lähtestsenaariumi tulemus on tulemuslikkuse, tõhususe ja sidususe seisukohast kõige vähem soovitatav ning poliitikavariant 1 on kõige soovitatavam, kusjuures poliitikavariant 2 jääb nende kahe vahele. See kehtib iga konkreetse eesmärgi kohta. Poliitikavariant 1 on vähem tulemuslik, kuid tõhusam ja sidusam kui poliitikavariant 2. Lisaks on see paremini teostatav ja seda toetavad ka sidusrühmad. See näitab selgelt poliitikavariandi 1 valimist eelistatud variandiks.

Eelistatud variant hõlmab meetmeid, millega

i) tagatakse Euroopa statistika jaoks digitaalsete andmeallikate kestlik ja õiglane kasutamine, luues mehhanismi, mille kohaselt võib eraõiguslikelt andmevaldajatelt kohustuslikus korras nõuda, et nad võimaldavad oma valdues olevate andmete taaskasutamist Euroopa statistika arendamise ja tegemise eesmärgil;

ii) võimaldatakse kriisile ja erakorralistele asjaoludele reageerimiseks algatada statistikaalaseid meetmeid otse ELi tasandil;

iii) antakse Euroopa statistikasüsteemi partneritele volitus omavahel andmete jagamiseks statistilistel eesmärkidel, kui see on asjakohane ja põhjendatud;

iv) võimaldavad komisjonil (Eurostatil) jagada andmeid riiklike statistikaametitega turvalise taristu kaudu ning

v) võimaldavad riiklikel statistikaametitel teostada andmehaldust oma vastavates andmeökosüsteemides, edendades seeläbi andmete koostalitlusvõimet ja standardimist.

- **Põhiõigused**

Mõjuhinnangus ei ole tuvastatud võimalikku otsest mõju põhiõigustele. Ainus põhiõigus, mis võib olla kaudselt kaalul, on andmekaitse andmete jagamise edendamisel ja koordineerimise tugevdamisel Euroopa statistikasüsteemis. Kuid selline tõhustatud andmete jagamine korraldatakse nii, et säilitatakse rangelt statistiline konfidentsiaalsus ja andmete privaatsus.

Käesoleva määruse kohane isikuandmete töötlemine toimub kooskõlas kõigi tingimuste ja normidega, mis on sätestatud andmekaitsealastes õigusaktides, näiteks määruses (EL) 2016/679⁵ ja määruses (EL) 2018/1725⁶.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad kavandatud määruse vastu eeldatavasti 2024. aastal ning komisjon võtab veidi pärast seda vastu rakendusmeetmed. Määrus on vahetult kohaldatav kõikides ELi liikmesriikides, ilma et oleks vaja rakenduskava.

Kooskõlas mõjuhindanguga jälgitakse ja hinnatakse korrapäraselt vastuvõetud määruse rakendamist. Mõjuhindang sisaldab ka järelevalvekorda, sealhulgas ettepanekuid kasutatavate näitajate kohta.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Uute põhimõistete lisamine või olemasolevate kohandamine (ettepanek muuta artiklit 3)

Tehakse ettepanek võtta kasutusele „mitme allikaga statistika“ uus määratlus, et kajastada asjaolu, et Euroopa statistikat saab teha erinevate andmeallikate kombinatsiooni kasutades. See võimaldab statistikaasutustel otsida kõige asjakohasemat ja kulutõhusamat esmaste andmeallikate kombinatsiooni Euroopa mitmesuguse ametliku statistika arendamiseks ja tegemiseks.

Selleks et paremini kajastada digiajastu tegelikkust, milles Euroopa statistikasüsteem toimib, tehakse ka ettepanek võtta kasutusele uued määratlused, nagu „andmed“, „metaandmed“, „andmevaldajad“, „andme jagamine“ ja „andmeallikas“. Olemasolevat „statistiliste eesmärkide“ määratlust tuleb samuti kohandada nii, et statistikaasutuste teadusuuringud või valimialuste loomine muutuksid selgelt selliste statistiliste eesmärkide osaks.

Euroopa statistikasüsteemi suutlikkuse suurendamine, et reageerida kriisi ajal kiiresti, kollektiivselt ja koordineeritult kiireloomulistele andmevajadustele (ettepanek uue artikli 16a kohta)

Üldiselt kasvab nõudlus üksikasjalikumaks ja ajakohasemaks, sageli reaalaajalähedasema ametliku statistika järele, kuid suutlikkus neid nõudmisi rahuldada on eriti oluline kriisi ajal, nagu hiljuti kogeti COVID-19 pandeemia ja Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni põhjustatud energiakriisi ajal. Tavapärasel planeerimistsükli kestab uue statistika inkubatsiooniaeg tavaliselt mitu aastat, ent kui nõudlus on kiireloomuline ja oluline, on vaja kiiret lahendust koos asjakohaste kaitsemeetmetega kõigi partnerite jaoks ning saadud statistilise teabe kvaliteedi ja ühtlustamise tagamiseks. Euroopa statistikasüsteem peab suutma kiiremini reageerida või ennetavalt uuendusi tegema, et vastata Euroopa statistikaga selliste erakorraliste ja ettenägematute poliitiliste nõudmistele, mida ei ole võimalik täita Euroopa statistikaprogrammi seitsmeaastase programmitöö ajakava rakendamisel. Seetõttu ei piisa komisjoni võimalusest võtta konkreetseid meetmeid Euroopa statistikaprogrammi rakendamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 14 lõikega 2.

Seega tehakse ettepanek uue sätte kohta, millega nähakse ette võimalikud statistikaalased meetmed Euroopa tasandil, et reageerida kiireloomulistele teabevajadustele, mis tulenevad

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

kriisist ja tekivad pärast hädaolukordadele reageerimise mehhanismide käivitumist kooskõlas liidu õigusaktides sätestatud menetlustega.

Sellistes olukordades peaks komisjon (Eurostat) tihedas koostöös Euroopa statistikasüsteemi komiteega uurima ajutisi statistikaalaseid meetmeid, mis algatatakse ja viiakse ellu Euroopa tasandil. Poliitilistele sidusrühmadele ja poliitikakujundajatele oleks selline vahetu reageerimisvõime Euroopa statistikasüsteemi raames kasulik, et saada piisavalt aegsasti statistilisi väljundeid ja teadmisi, mis on võrreldavad kõigis ELi liikmesriikides.

Need statistikaalased meetmed võivad hõlmata uutel ajutistel andmekogumitel põhineva statistika tegemist või olemasolevatel andmetel põhineva täiendava teabe esitamist. Meetmed võivad hõlmata ka uute meetodite arendamist ja muid koordineeritud meetmeid, mille eesmärk on tagada kriisi ajal edastatava Euroopa statistika järjepidevus, kooskõla ja võrreldavus.

Statistikaalaste meetmete vajaduse kindlakstegemiseks peab komisjon (Eurostat) teavitama Euroopa statistikasüsteemi komiteed õigeaegselt ja läbipaistvalt ning temaga konsulteerima. Riiklikud statistikaametid võivad otsustada statistikaalaste meetmetega ühineda ja neis osaleda. Komisjonil peaks samuti olema õigus võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse nende statistikaalaste meetmete ajakava, sagedus ja kvaliteedinõuded.

Peale selle võiks seda kasutada paralleelselt juba olemasolevate ELi kriisidele reageerimise vahenditega, et tagada ajakohane ja asjakohane statistika tõenditel põhinevate otsuste tegemiseks nende vahendite raames.

Haldusandmete õigeaegse juurdepääsu parandamine Euroopa statistika jaoks (ettepanek muuta artiklit 17a)

Tehakse ettepanek tugevdada nõuet, et Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise seisukohast oluliste haldusandmete allikate eest vastutavad riigiasutused võimaldaksid riiklikel statistikaametitel ja muudel riiklikel asutustel⁷ pääseda tasuta juurde haldusandmetele, neid taaskasutada ja integreerida piisava ajakohasuse ja sagedusega, et teha statistikat ja esitada see komisjonile (Eurostat) ettenähtud tähtjaks ning statistikaalastes õigusaktides määratletud kvaliteedinõuete kohaselt.

Peale selle lisatakse täpsustus ja selgitus, et komisjonile (Eurostatile) antakse taotluse korral õigeaegne juurdepääs ja luba taaskasutada asjakohaseid andmeid ja metaandmeid, mis on pärit andmebaasidest ja koostalitlussüsteemidest, mida liidu organid ja asutused haldavad, kui see on vajalik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks. Seepärast jätkab komisjon (Eurostat) koostööd asjaomaste liidu organite ja asutustega, et määrata nõutavad kohandatud statistilised andmed ja metaandmed, andmete taaskasutamise kord ning vajalikud füüsilised ja loogilised kaitsemeetmed.

Euroopa statistika jaoks stabiilse juurdepääsu tagamine eravalduses olevatele andmetele, mis tekivad digitaalteenuste ja esemevõrgu kõrvalsaadusena (ettepanek uute artiklite 17b, 17c, 17d ja 17e kohta).

Tehakse ettepanek III peatüki „Euroopa statistika tegemine“ uutes artiklites 17b, 17c, 17d ja 17e kehtestada eraõiguslikele andmevaldajatele kohustus teha andmed taotluse korral kättesaadavaks riiklikele statistikaametitele või komisjonile (Eurostatile) teatavatel tingimustel. Kavandatav mehhanism kujutab endast proportsionaalset, piiratud ja prognoositavat Euroopa tasandi raamistikku, mis on tõhus nende andmete kättesaadavaks tegemisel Euroopa statistika tegemiseks ning tagab samal ajal õiguskindluse ja vähendab

⁷ Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 4 kohaselt moodustab Euroopa statistikasüsteemi partnerlus muude siseriiklike asutuste, riiklike statistikaametite ja Eurostati vahel.

ettevõtjate vastamiskoormust. See mehhanism ei piira siiski valdkondlikes õigusaktides sätestatud andmeesitajate aruandluskohustusi ega andmevaldajate kohustust teha andmed kättesaadavaks erakorraliste vajaduste alusel kooskõlas andmemäärusega⁸.

Ettepanekus on ette nähtud kaheetapiline põhjendamismenetlus, mille kohaselt tuleb uuele andmeallikale juurdepääsu vajadus kehtestada kõigepealt Euroopa statistika iga-aastase tööprogrammi tasandil. Iga-aastases tööprogrammis esitatud põhjendus oleks eeltingimus teise etapi jaoks, kui riiklikud statistikaametid või komisjon (Eurostat) esitavad eraõiguslikele andmevaldajatele individuaalsed taotlused teha teatavad andmed kättesaadavaks teatava statistika tegemiseks (esimese etapi põhjenduse raames). Sellised taotlused peavad vastama statistilistele vajadustele, näitama selgelt taotluse eesmärki ja arvestama selle eraõigusliku andmevaldaja huve, kellelt taotletakse andmete kättesaadavaks tegemist.

Kuigi riiklikud statistikaametid on peamised juurdepääsupunktid eravaldues olevatele andmetele Euroopa statistika tegemiseks, võib komisjon (Eurostat) olla mõnel juhul paremini varustatud esimene juurdepääsupunkt ettevõtete andmetele. See kehtib eelkõige valdkondades, kus Euroopa statistikasüsteemi andmete kogumise lähenemisviis võiks olla tõhusam, näiteks juhul, kui andmeid valdavad kogu liidus tegutsevad ettevõtted. Lisaks on ettepaneku eesmärk kehtestada riiklike statistikaametite vahelise koostöö ja vastastikuse abi kohustus, et vältida liigseid taotlusi eraõiguslikele andmevaldajatele ja tagada võimalikult vähese andmete kogumine.

Komisjonile tuleks anda õigus määrata rakendusaktidega kindlaks andmete kättesaadavaks tegemise kord, näiteks andmevorming, metaandmete nõuded, taotluse esitamisel kasutatav ühtne vorm või tegelik viis andmetele juurdepääsuks koos kohustusega teha andmed kättesaadavaks, hõlmates selgelt erinevaid võimalusi, sealhulgas andmete edastamine, kolmanda isiku turvalise arvutusraamistiku kasutamine või algoritmi saatmine eraõiguslikule andmevaldajale.

Sätetes täpsustatakse riiklike statistikaametite ja komisjoni (Eurostati) kohustused Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks kättesaadavaks tehtud andmete taaskasutamisel. Eelkõige peaksid riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) kasutama neid andmeid üksnes statistilistel eesmärkidel kooskõlas statistilise konfidentsiaalsuse ja kulutasuvuse põhimõtetega ning nad ei jaga neid kolmandate isikutega, välja arvatud juhul, kui andmete valdaja on sellega nõustunud. Lisaks võtavad riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) asjakohaseid meetmeid, et kaitsta statistilist konfidentsiaalsust ja ärisaladusi ning eraõiguslike andmevaldajate muid õigustatud huve, sealhulgas andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikud kulud ja jõupingutused. Komisjon (Eurostat) avaldab peamiste kulukategooriate kirjelduse, mis on seotud andmetöötlusega, mille eest võidakse andmevaldajale maksta hüvitist, ning nende kulude arvutamise meetodika.

Andmete jagamise edendamine Euroopa statistikasüsteemis (ettepanek uue artikli 17f kohta)

Tehakse ettepanek lisada praegusesse III peatükki „Euroopa statistika tegemine“ uued sätted andmete jagamise kohta riiklike statistikaametite vahel ning riiklike statistikaametite ja komisjoni (Eurostat) vahel üksnes Euroopa statistika arendamise ja tegemise ning selle kvaliteedi parandamise eesmärgil, kui see on asjakohane ja vajalik. Näiteks selliste piiriüleste nähtuste vaatlemise korral, mida ei saa mõõta riiklike hinnangute summana.

Andmete jagamist peetakse võimaluseks parandada juurdepääsu Euroopa statistikasüsteemi andmeallikatele nii statistika arendamise kui ka tegemise eesmärgil ning toetada andmete

⁸ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (Andmemäärus) (COM(2022) 68 final).

analüüsi. Euroopa statistikasüsteemi raames andmete jagamises osalevad riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) tagavad kõik vajalikud kaitsemeetmed seoses andmete konfidentsiaalsuse füüsilise ja loogilise kaitsega. Andmete jagamist tuleks hõlbustada turvalise taristu kasutamisega, mis tagab andmetöötluse tehnilise terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse.

Kui asjaomased andmed on konfidentsiaalsed käesoleva määruse artikli 3 tähenduses või isikuandmed vastavalt määrustele (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725, on selliste andmete jagamine lubatud ja võib toimuda vabatahtlikult, kui see toetub eraelu puutumatusst soodustavatele tehnoloogiatele.

Euroopa statistika arendamine (ettepanek uue IIIa peatüki „Euroopa statistika arendamine“ kohta koos uue artikliga 17 g)

Ettepanekuga lisatakse uus IIIa peatükk „Euroopa statistika arendamine“, milles käsitletakse arendamisel oleva statistika teemat, mida mõnikord nimetatakse katsestatistikaks. Eesmärk on luua raamistik Euroopa statistika arendamiseks konkreetsetes valdkondades osana Euroopa statistikasüsteemi ühistest jõupingutustest, integreerides seeläbi järk-järgult uusi tehnoloogiaid ja uusi teadmisi. Komisjon (Eurostat) võib tihedas koostöös Euroopa statistikasüsteemi komiteega algatada koordineeritud viisil kogu Euroopa statistikasüsteemis uute statistiliste väljundite ja teadmiste väljatöötamise.

Euroopa statistika levitamine (ettepanek artikli 18 uue lõike 4 kohta)

Tehakse ettepanek kasutada ära asjaolu, et liikmesriigid avaldavad mõnikord Euroopa statistika riiklikul tasandil enne asjakohastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud edastamistähtaegu. Kui need andmed on avaldatud, peaks komisjonil (Eurostat) olema võimalik neid andmeid kohe pärast seda levitada ja aidata seeläbi kaasa ajakohasuse parandamisele Euroopa tasandil, tingimusel et need andmed vastavad asjakohastele määratlustele ja liigitusele.

Avalikult kättesaadavate andmete taaskasutamine (ettepanek muuta artiklit 25)

Avalikult kättesaadavate andmete tõhusama kasutamise tagamiseks tehakse ettepanek muuta artikli 25 sõnastust.

Riiklike statistikaametite uued ülesanded riiklikes andmehaldusraamistikutes (ettepanek uue artikli 26a kohta)

Samuti tehakse ettepanek, et riiklikud statistikaametid võiksid kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega täita riiklikul tasandil ülesandeid riiklikes andmehaldusraamistikutes, sealhulgas andmehalduse määruses ette nähtud ülesanded, eesmärgiga edendada andmete integreerimist ja koostalitlusvõimet, metaandmete kirjeldamist, kvaliteedi tagamist ja standardite kehtestamist ning teha kindlaks arendamisel oleva statistika jaoks kasutatavad uued andmeallikad. Neid ülesandeid tuleb rakendada kooskõlas käesolevas määruses sätestatud statistikapõhimõtetega.

Hindamis- ja läbivaatamisklausel (ettepanek uue artikli 27a kohta)

Kooskõlas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise parema õigusloome kokkuleppega tehakse ettepanek lisada läbivaatamisklausel.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 338 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009⁹ nähakse ette õigusraamistik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks.
- (2) Määrust (EÜ) nr 223/2009 muudeti 2015. aastal, et veelgi tugevdada Euroopa statistikasüsteemi juhtimist, eelkõige selle ametialast sõltumatust, ning sellest ajast on tugevdatud juhtimine osutunud tulemuslikuks.
- (3) Digiüleminekuga on tekkinud täiesti uued olud ja uus keskkond, millega kaasnevad uued vajadused Euroopa statistika järele. Lisaks on hiljutine COVID-19 kriis ja energiakriis, mille tekitas Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, suurendanud nõudlust ja ootusi seoses ajakohasema, sagedasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistikaga, mida on vaja ELi otsuste tegemiseks ja liidus parima võimaliku kriisireageerimise tagamiseks.
- (4) Selleks, et rahuldada kasvavaid ootusi seoses ajakohasema, sagedasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistikaga ning Euroopa statistikasüsteemi kiirema ja paremini koordineeritud reageerimisega, on vaja muuta määrust (EÜ) nr 223/2009. Käesoleva määruse eesmärk on tagada, et Euroopa statistika oleks jätkuvalt asjakohane, võtaks arvesse kasutajate muutuvaid ja nõudlikumaid vajadusi, eelkõige kasutaks täiel määral ära digitaalsete andmeallikate ja -tehnoloogiate võimalusi, võimaldaks nende taaskasutamist Euroopa statistikas, muudaks Euroopa statistikasüsteemi paindlikumaks ja suutlikumaks kriisidele tõhusalt ja kiiresti reageerida ning edendaks andmete jagamist ja tugevdaks koordineerimist Euroopa statistikasüsteemi partnerite vahel.
- (5) Selleks et kajastada praegusi olusid ja digiajastut, mille raames Euroopa statistikasüsteemi toimib, tuleks määrusesse (EÜ) nr 223/2009 lisada uued või

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

ajakohastatud määratlused, et selgitada mõisteid „andmed“, „metaandmed“, „andmevaldajad“, „andmete taaskasutamine“, „andmete jagamine“, „andmeallikas“, „mitme allikaga statistika“, „kasutamine statistilistel eesmärkidel“ ja „kriis“.

- (6) Hiljutine COVID-19 pandeemia näitas, et ajakohane, usaldusväärne ja võrreldav Euroopa statistika on väga oluline selleks, et avaliku sektori asutused saaksid hädaolukordadele tõhusalt reageerida. Seepärast tuleks Euroopa statistikasüsteemile anda võimalus võtta kiiresti koordineeritud meetmeid, kui andmete ja statistika järele tekib kiireloomuline vajadus väljaspool tavapärast kavandamisraamistikku, seda eriti kriisi ajal. Sellises olukorras peaks andmevaldaja tegema taotluse korral andmed kättesaadavaks riiklikule statistikaametile või komisjonile (Eurostat), kes tõendab erakorralist vajadust kasutada taotletud andmeid koosõlas andmemääruses¹⁰ sätestatud eeskirjadega.
- (7) Digitaalteenuste ja esemevõrgu kõrvaltoodetena tekkivate uute andmeallikate kättesaadavus ja taaskasutamine muutuvad väga oluliseks, et teha Euroopa statistikat ajakohaselt, sobiva sagedusega ja piisavalt üksikasjalikult tõhusamal ja vähem kulukal viisil. Seetõttu tuleks tagada juurdepääs uutele andmeallikatele üldiselt ja eelkõige eravalduses olevatele andmetele, et arendada ja teha Euroopa ametlikku statistikat kestlikul alusel ning õiglaste, selgete ja prognoositavate eeskirjade kohaselt.
- (8) Juurdepääs uutele andmeallikatele, sealhulgas eelkõige eravalduses olevatele andmetele, on olnud Euroopa statistikasüsteemi pikaajaline taotlus, nagu näitab Euroopa statistikasüsteemi 2017. aasta novembri seisukohadokument juurdepääsu kohta eravalduses olevatele avalikku huvi pakkuvatele andmetele ning Euroopa statistikasüsteemi seisukoht tulevase andmemääruse ettepaneku kohta, mis avaldati 2021. aasta juunis.
- (9) Eraomandis olevate andmete ja muude uute andmeallikate taaskasutamise suhtes tuleks kohaldada rangeid õiguslikke, tehnilisi ja menetluslikke kaitsemeetmeid ja tagatise, sealhulgas kõrgel tasemel turvalisuse, konfidentsiaalsuse ja eraelu puutumatus kaitset, nagu on juba sätestatud määruses (EÜ) nr 223/2009. Juurdepääsu eravalduses olevatele andmetele peaks olema võimalik taotleda ainult riiklikel statistikaametitel, kes tegutsevad ise või Euroopa statistikasüsteemi kuuluva muu riikliku asutuse nimel, ja komisjonil (Eurostat) ning see tuleks eeltingimusena kehtestada iga-aastases tööprogrammis ja seda tuleks piirata juhtudega, kui ühest küljest on taotletud andmed vajalikud Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks ning teisest küljest ei ole andmeid võimalik muul viisil hõlpsasti hankida või kui andmete taaskasutamine vähendaks märkimisväärselt andmevaldajate ja muude ettevõtjate vastamiskoormust.
- (10) Riiklike statistikaametite või komisjoni (Eurostat) andmetaotlused peaksid olema oma ulatuse ja üksikasjalikkuse poolest läbipaistvad ja proportsionaalsed. Sellega seoses on vaja täpsustada ja selgitada taotluse eesmärki, taotletud andmete kavandatud kasutust, andmete kättesaadavaks tegemise sagedust ja tähtaegu ning nende kättesaadavaks tegemise tegevuskorda.
- (11) Andmepäringute korral peaksid riiklikud statistikaametid või komisjon (Eurostat) kutsuma andmevaldajat üles dialoogile, et määrata kindlaks andmetaotluste konkreetsed parameetrid, kord, meetmed andmete kättesaadavaks tegemisel tekkinud

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (Andmemäärus) (COM(2022) 68 final).

võimalike kulude katmiseks ning mis tahes organisatsioonilised ja tehnilised meetmed andmete konfidentsiaalsuse ja ärisaladuste kaitsmiseks, eesmärgiga sõlmida nendes aspektides kokkulepe. Kui kolme kuu jooksul kokkulepet ei sõlmita, peaks riiklikul statistikaametil või komisjonil olema võimalus võtta vastu otsus, millega nõutakse, et eraõiguslik andmevaldaja teeks andmed kättesaadavaks. Kui andmevaldaja tahtlikult või hooletusest jätab nõutud andmed ettenähtud tähtaja jooksul edastamata või edastab ebaõigeid, mittetäielikke või eksitavaid andmeid, peaks riiklikul statistikaametil või komisjonil olema võimalik määrata karistusi, mis peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, võttes arvesse rikkumise laadi, raskusastet, kordumist ja kestust, pidades silmas taotletavat avalikku huvi. Riiklike statistikaametite poolt vastu võetud karistused peaksid olema samaväärsed karistustega, mida kohaldatakse sarnaste siseriiklike õigusnormide rikkumise korral. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule vaatab Euroopa Liidu Kohus läbi kõik komisjoni poolt käesoleva määruse alusel tehtud otsused. Euroopa Liidu Kohtul peaks olema täielik pädevus seoses trahvidega, mille komisjon on vastu võtnud kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 261.

- (12) Samuti tuleks soodustada statistika ja georuumilise teabe edasist integreerimist, et erinevad avalikud organisatsioonid saaksid ressursse tõhusamalt kasutada ja andmeid paremini integreerida ning et luua uusi statistilisi väljundeid, nagu ruumiline analüüs ning andmete visualiseerimine ja levitamine. Need toetavad otsuste tegemist ja poliitikaeesmärkide jälgimist nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.
- (13) On vaja, et Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise seisukohast oluliste haldusandmete allikate eest vastutavad riigiasutused võimaldaksid riiklikel statistikaametitel pääseda tasuta juurde nendele andmetele, neid taaskasutada ja integreerida õigel ajal ja piisavalt sageli, et teha statistikat ja edastada see komisjonile (Eurostat) ettenähtud tähtjaks ning liidu statistikaalastes õigusaktides määratletud kvaliteedinõuete kohaselt.
- (14) Kui käesoleva määruse alusel võetavate meetmetega kaasneb isikuandmete töötlemine, peaks nende töötlemine olema kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate asjaomaste ELi õigusaktidega, s.t Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725¹¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹². Vastavalt kõnealustes määrustes sätestatud võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttele tuleks käesoleva määruse alusel esitatud andmed tavaliselt koondada sellisel määral, et üksikisikuid ei ole võimalik tuvastada.
- (15) Isikuandmete töötlemise suhtes, mida riiklikud statistikaametid teevad ametliku statistika jaoks ja mida peetakse avalikes huvides olevaks, tuleks kohaldada erandeid ja asjakohaseid kaitsemeetmeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Näiteks ei tohiks isikuandmete täiendavat töötlemist statistilistel eesmärkidel pidada kokkusobimatuks algsete eesmärkidega, milleks neid koguti. Sellega seoses peaksid konkreetset kaitsemeetmed, mida tuleks kohaldada, kui käesoleva määruse kohane andmete jagamine eeldab isikuandmete töötlemist, hõlmama eesmärgi piirangu, võimalikult väheste andmete kogumise, säilitamise piirangu, usaldusväärsuse ja konfidentsiaalsuse

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

põhimõtteid, nagu on sätestatud määruses (EL) 2016/679. Sellega seoses peaks andmete jagamiseks kasutama eraelu puutumatust soodustavaid tehnoloogiaid, mis on spetsiaalselt välja töötatud nende põhimõtete rakendamiseks.

- (16) Selleks et olla uute tehnoloogiate ja uute arusaamade järkjärgulisel integreerimisel esirinnas ning tagada seega Euroopa statistika pidev asjakohasus, tuleks kehtestada eeskirjad, mille alusel saaks Euroopa statistikasüsteemi ühiste jõupingutuste raames arendada statistikat konkreetsetes valdkondades, et sellest saaks Euroopa statistika korrapärase tegemise osa. Kuigi see statistika ei pruugi tingimata vastata kõigile määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele, tuleks seda käsitada Euroopa statistikana.
- (17) Püüdes pidevalt uuendada ja arendada uusi statistilisi väljundeid, peaksid riiklikud statistikaametid võtma täiel määral arvesse kasutajate vajadusi, mida on väljendanud eelkõige statistikasutajate riiklikud nõukogud. Liidu tasandil peaks komisjon teavitama Euroopa statistika nõuandekomiteed (edaspidi „nõuandekomitee“), mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 234/2008/EÜ¹³ kui peamist liidu organit, mis esindab Euroopa statistika kasutajaid, vastajaid ja tegijaid, sellest, kuidas ta on võtnud arvesse nõuandekomitee arvamusi, eelkõige seoses uue Euroopa statistika väljatöötamisega.
- (18) Samuti peaksid statistikaasutused edendama nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil tugevat, struktureeritud ja püsivat valdkondadevahelist koostööd akadeemiliste ja teadusasutustega, eriti uue statistika arendamisel, uute meetodite ja tehnoloogiate katsetamisel ning innovatsiooni ja katsetamise edendamisel.
- (19) Võttes arvesse riiklike statistikaametite usaldusvärsust ja nende kõrgel tasemel tehnilist oskusteavet andmehalduse, andmekvaliteedi ja andmekaitse valdkonnas, tuleks liikmesriike julgustada andma kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega riiklikele statistikaametitele teatavaid ülesandeid riiklikes andmehaldusraamistikutes, sealhulgas andmehaldust käsitlevas õigusaktis ette nähtud ülesandeid, eesmärgiga edendada andmete integreerimist ja koostalitlusvõimet, metaandmete kirjeldamist, kvaliteedi tagamist ja standardite kehtestamist. Sellega seoses tuleks meelde tuletada ja vajaduse korral tugevdada riiklike statistikaametite kaasamist haldusdokumentide esialgsesse kavandamisse, edasiarendamisse ja lõpetamisse, et tagada muu hulgas järjepidevus ja andmete kvaliteet ning minimeerida aruandluskoormust.
- (20) Andmeid, mis on üldsusele seaduslikult kättesaadavad, ei tohiks pidada konfidentsiaalseks, kui neid kasutatakse statistilistel eesmärkidel.
- (21) Parema ajakohasuse huvides liidu tasandil peaks komisjonil (Eurostatil) olema lubatud levitada liikmesriikide Euroopa statistikat niipea, kui see on riiklikul tasandil avaldatud, isegi kui seda tehti enne asjakohastes valdkondlikes liidu õigusaktides sätestatud statistika esitamise tähtaegu.
- (22) Kuna käesoleva määruse eesmärki, milleks on Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise õigusraamistiku muutmine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda ühtlustamise ja võrreldavusega seotud põhjustel paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta selle eesmärgi saavutamiseks meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta otsus nr 234/2008/EÜ, millega luuakse Euroopa statistika nõuandekomitee ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 91/116/EMÜ (ELT L 73, 15.3.2008, lk 13).

artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (23) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seoses ajutiste statistikaalaste meetmetega, sealhulgas vastava ajakava, sageduse ja kvaliteedinõuetega, üldise tehnilise korraga eravaldues olevate andmete riiklikele statistikaametitele ja komisjonile (Eurostatile) kättesaadavaks tegemiseks ning statistikaasutuste vahelise andmevahetuse tehniliste aspektidega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹⁴.
- (24) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725¹⁵ artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [xxx].
- (25) Euroopa statistikasüsteemi komiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 223/2009 muutmine

Määrust (EÜ) nr 223/2009 muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse punktid 4a, 4b, 4c, 4d ja 4e:

„4a. „andmed“ – tegude, faktide ja teabe digitaalne või mittedigitaalne esitus;

4b. „metaandmed“ – andmed, mis määratlevad ja kirjeldavad muid andmeid ja protsesse või mida sel viisil kasutatakse;

4c. „andmevaldaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kellel on kooskõlas kohaldatavate liidu või liikmesriigi õigusaktidega, millega rakendatakse liidu õigust, õigus või võimalus teha teatavad andmed kättesaadavaks;

4d. „andmete taaskasutamine“ – andmevaldajate valduses olevate ja nende poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamine riiklikes statistikaametites ja komisjonis (Eurostat) Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks;

4e. „andmete jagamine“ – andmete esitamine või nende taaskasutamise lubamine statistikaasutuse poolt teisele statistikaasutusele selliste andmete ühiseks või individuaalseks kasutamiseks statistilistel eesmärkidel;“

b) lisatakse punktid 5a, 5b ja 5c:

„5 a. „andmeallikas“ – allikas, mis annab andmeid, mis on iseenesest või koos muudest allikatest pärit andmetega asjakohased statistika arendamiseks ja tegemiseks, sealhulgas uuringud, loendused, haldusandmed või andmevaldajate poolt taotluse korral kättesaadavaks tehtud andmed;

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

5b. „juurdepääs andmetele“ – eraõigusliku andmevaldaja esitatud andmete töötlemine riikliku statistikaameti või komisjoni (Eurostati) poolt kooskõlas konkreetsete tehniliste, õiguslike või organisatsiooniliste nõuetega, ilma et selliste andmete edastamine või allalaadimine oleks tingimata vajalik;

5c. „mitme allikaga statistika“ – statistika, mis on arendatud või tehtud erinevate andmeallikate põhjal, sealhulgas modelleerimismeetodite abil;“

c) punkt 8 asendatakse järgmisega:

„8. „kasutamine statistilistel eesmärkidel” – kasutamine eranditult statistiliste tulemuste või analüüside arendamiseks ja tegemiseks, sealhulgas sellega seotud teadusuuringuteks ja -tööks või valimialuste loomiseks;“

d) lisatakse punkt 8a:

„8a. „kriis“ – ulatusliku mõjuga või poliitilise tähtsusega olukord, mis tekitab kohest ja ettenägematut nõudlust Euroopa statistika järele;“

(2) Lisatakse artikkel 16a:

„Artikkel 16a

Statistika valdkonna reageerimine kriisidele

1. Komisjon (Eurostat) vaatab ajutised statistikaalased meetmed läbi ja vajaduse korral võtab need käesolevas artiklis sätestatud korras, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

a) on vaja reageerida kiireloomulistele teabevajadustele, mis tulenevad kriisist ja tekivad pärast olemasolevate või tulevaste hädaolukordadele reageerimise mehhanismide käivitumist kooskõlas liidu õigusaktidega, näiteks:

i) ajutine kaitse nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ¹⁶ alusel;

ii) liidu elanikkonnakaitse mehhanism vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele 1313/2013/EL¹⁷;

iii) nõukogu määruse (EL) 2016/369¹⁸ kohane erakorraline toetus;

iv) nõukogu määruse (EL) 2022/2372¹⁹ kohane hädaolukorra raamistik;

v) nõukogu määruse (EL) 2022/2578²⁰ kohane turukorrektsioonimehhanism;

vi) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) xx/xx kohane hädaolukorrarežiim (*veel vastu võtmata*²¹).

¹⁶ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

¹⁸ Nõukogu 15. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/369 erakorralise toetuse andmise kohta liidus (ELT L 70, 16.3.2016, lk 1).

¹⁹ Nõukogu 24. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2372 selliste meetmete raamistiku kohta, millega tagatakse kriisi korral oluliste meditsiinivahenditega varustus liidu tasandi rahvatervisealases hädaolukorras (ELT L 314, 6.12.2022, lk 64).

²⁰ Nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2578, millega luuakse turukorrektsioonimehhanism liidu kodanike ja majanduse kaitsmiseks ülemäära kõrgete hindade eest (ELT L 335, 29.12.2022, lk. 45).

²¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühtse turu hädaolukorra mehhanism ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 2679/98 (COM(2022)459 final).

- b) neid kiireloomulisi teabevajadusi ei ole võimalik täita Euroopa statistikaprogrammi raames.
2. Lõikes 1 osutatud ajutisi statistikaalaseid meetmeid võtab komisjon (Eurostat) liidu tasandil ja need võivad hõlmata järgmist:
- a) uutel andmekogumitel põhineva Euroopa statistika tegemine;
 - b) olemasolevatel andmetel põhinevate uute statistiliste näitajate ja teadmiste pakkumine;
 - c) ühtlustatud statistiliste meetodite ja nendega seotud meetodiliste suuniste väljatöötamine, et tagada liikmesriikide statistika võrreldavus ja järjepidevus;
 - d) liidu tasandil koordineeritud muu tegevus, mille eesmärk on pakkuda konkreetsele olukorrale ajakohast ja asjakohast statistilist vastust.
3. Ajutiste statistikaalaste meetmete vajalikkuse hindamisel teavitab komisjon (Eurostat) viivitamata Euroopa statistikasüsteemi komiteed ja konsulteerib sellega ning võtab arvesse selle erialaseid suuniseid.
4. Riiklikud statistikaametid võivad otsustada eraldi ja vabatahtlikkuse alusel osaleda kõnealustes ajutistes statistikaalastes meetmetes, kuid tagavad koos komisjoniga (Eurostat) nende meetmete asjakohasuse ja piisava ulatuse liidu tasandil. Ajutistes statistikaalastes meetmetes osalemisel järgivad riiklikud statistikaametid komisjonile (Eurostatile) esitatavate riiklike andmete ühiseid tähtaegu, sagedust ja kvaliteedinõudeid.
5. Komisjon võib rakendusaktidega kindlaks määrata ajutised statistikaalased meetmed ja sätestada nende võtmise korra, sealhulgas asjakohased tähtajad, sagedus- ja kvaliteedinõuded, mida ajutistes statistikaalastes meetmetes osalevad riiklikud statistikaametid peavad kohaldama. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
6. Lõike 5 kohaselt võetud meetmed kehtivad kuni 24 kuud.“
- (3) Artikli 17a pealkiri asendatakse järgmisega:
- „Juurdepääs haldusandmetele, nende taaskasutamine ja integreerimine Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks“
- (4) Artikli 17a lõige 1 asendatakse järgmisega:
- „1. Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise seisukohast oluliste haldusandmete allikate eest vastutavad riigiasutused võimaldavad artiklis 4 osutatud riiklikel statistikaametitel ja muudel siseriiklikel asutustel õigel ajal ja piisavalt sageli pääseda tasuta juurde andmetele ja olulistele metaandmetele, neid taaskasutada ja integreerida, et teha statistikat ja edastada see komisjonile (Eurostat) ettenähtud tähtajaks ning liidu statistikaalastes õigusaktides määratletud kvaliteedinõuete kohaselt.“
- (5) Artiklile 17a lisatakse lõige 2a:
- „2 a. Käesoleva määruse kohaldamisel lubatakse komisjonil (Eurostat) taotluse korral pääseda õigel ajal juurde olulistele andmetele ja metaandmetele, mis on pärit liidu organite ja asutuste hallatavatest andmebaasidest ja koostalitlusvõime süsteemidest, ning neid andmeid ja metaandmeid taaskasutada ja integreerida, ilma et see piiraks

nende andmebaaside ja koostalitlusvõime süsteemide loomist käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamist. Seepärast jätkab komisjon (Eurostat) koostööd asjaomaste liidu organite ja asutustega, et määrata nõutavad kohandatud statistilised andmed ja metaandmed, andmete taaskasutamise kord ning vajalikud füüsilised ja loogilised kaitsemeetmed.“

(6) Artikli 17a lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Riiklikud statistikaametid ja haldusandmete omanikud loovad vajalikud koostöömehhanismid. Need mehhanismid annavad riiklikele statistikaametitele ka võimaluse kontrollida andmete kvaliteeti ja luua asjakohastel haldusandmetel põhinevaid statistilisi raamistikke.“

(7) Lisatakse artiklid 17b, 17c, 17d, 17e ja 17f:

„Artikkel 17b

Eraõiguslike andmevaldajate kohustus teha andmed kättesaadavaks Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks

1. Ilma et see piiraks liidu valdkondlikes statistikaalastes õigusaktides sätestatud aruandluskohustusi ega andmevaldajate kohustust teha andmed kättesaadavaks erakorralise vajaduse alusel kooskõlas andmemäärusega, võivad riiklikud statistikaametid või komisjon (Eurostat) taotleda eraõiguslikult andmevaldajalt andmete ja oluliste metaandmete kättesaadavaks tegemist Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks, kui iga-aastases tööprogrammis on kehtestatud järgmised tingimused:
 - a) taotletavad andmed on vajalikud Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks ning
 - b) andmeid ei ole võimalik hõlpsasti hankida alternatiivsete vahenditega, nagu uuringud või haldusandmete taaskasutamine, või nende taaskasutamine vähendab märkimisväärselt andmevaldajate ja muude ettevõtjate vastamiskoormust.
2. Riikliku statistikasüsteemi koordinaatorina võib riiklik statistikaamet esitada andmete taotluse eraõiguslikule andmevaldajale muude siseriiklike asutuste nimel, kui taotletud andmed on vajalikud selle muu siseriikliku asutuse arendatava ja tehtava Euroopa statistika jaoks.
3. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) teevad koostööd ja abistavad üksteist vastastikku, et vältida liigseid taotlusi eraõiguslikele andmevaldajatele ja määrata kindlaks, kes peab andmetaotlusi esitama. Eelkõige esitab andmetaotluse eraõiguslikele andmevaldajale komisjon (Eurostat) kokkuleppel riiklike statistikaametitega, kui selline lähenemisviis on tõhusam, näiteks kogu liidus tegutsevate andmevaldajate puhul.
4. Komisjon (Eurostat) võib kokkuleppel riiklike statistikaametitega luua turvalise taristu, et hõlbustada lõike 2 kohaselt juurdepääsetavate andmete edasist jagamist riiklike statistikaametitega.
5. Käesolevat artiklit ei kohaldata komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ²² lisa artiklis 2 määratletud väikeste ja mikroettevõtjate suhtes.

²² Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Artikkel 17c
Andmetaotlused ja andmete kättesaadavaks tegemise kord Euroopa statistika
arendamiseks ja tegemiseks

1. Andmete taotlemisel vastavalt artiklile 17b peavad riiklikud statistikaametid või komisjon (Eurostat) tegema järgmist:
 - a) täpsustama, milliseid andmeid nõutakse;
 - b) tõendama statistilist vajadust, mille jaoks andmeid taotletakse vastavalt artikli 17b lõikele 1;
 - c) täpsustama andmete kättesaadavaks tegemise sageduse ja tähtajad;
 - d) määrama kindlaks andmete kättesaadavaks tegemise korra;
 - e) kutsuma andmevaldaja lõike 3 kohast dialoogi pidama.
2. Lõikes 1 osutatud andmetaotlused peavad vastama järgmistele tingimustele:
 - a) järgima võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet ja olema andmete üksikasjalikkuse, mahu ja sageduse poolest proportsionaalsed statistilise vajadusega;
 - b) käsitlema nii palju kui võimalik isikustamata andmeid;
3. Pärast lõikes 1 osutatud andmete taotlemist peetakse riikliku statistikaameti või komisjoni (Eurostat) ja asjaomase andmevaldaja vahel dialoogi, et arutada selliseid aspekte nagu andmete koondamise tase, andmete esitamise tähtaeg ja kord, turvalisuse ja konfidentsiaalsuse kaitse meetmed ning kulude hüvitamise võimalikud aspektid, eesmärgiga sõlmida nendes aspektides kokkulepe.
4. Kui kolme kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud andmetaotluse esitamist kokkulepet ei sõlmita, võivad riiklikud statistikaametid või komisjon oma otsusega nõuda eraõiguslikult andmevaldajalt andmete kättesaadavaks tegemist. Otsus peab olema konkreetne, nagu on nõutud lõike 1 punktides a–d, ning selles võetakse arvesse küsimusi, milles võidi andmevaldajaga peetud dialoogi käigus jõuda sarnastele seisukohtadele. Otsus võib hõlmata ka eraõiguslikule andmevaldajale makstavat hüvitist, mis ei ületa andmete kättesaadavaks tegemiseks vajaliku ettevalmistusega seotud piirkulusid. Andmete kättesaadavaks tegemise tähtaeg ei tohi olla lühem kui 15 päeva. Enne otsuse vastuvõtmist annab riiklik statistikaasutus või komisjon andmevaldajale võimaluse ärakuulamiseks seoses meetmetega, mida riiklik statistikaamet või komisjon kavatseb võtta. Otsuses märgitakse lõikes 6 sätestatud trahvid ja õiguskaitsevahendid.
5. Ilma et see piiraks liidu valdkondlikes statistikaalastes õigusaktides sätestatud aruandluskohustusi, teeb andmevaldaja asjaomased andmed riiklikule statistikaametile või komisjonile (Eurostatile) kättesaadavaks käesoleva artikli lõike 4 kohases otsuses sätestatud tähtaja jooksul.
6. Liikmesriigid ja komisjon võtavad asjakohased meetmed, et tagada lõike 4 kohaselt vastu võetud otsuste tõhus täitmine. Need meetmed võivad hõlmata trahvide määramist, kui eraõiguslik andmevaldaja tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ei esita otsusega nõutud andmeid määratud tähtaja jooksul või esitab ebaõigeid, mittetäielikke või eksitavaid andmeid. Trahvisummade kindlaksmääramisel võtavad liikmesriik ja komisjon arvesse rikkumise laadi, raskusastet, kestust ja korduvust.

7. Lõike 6 järgimiseks võib komisjon võtta vastu otsused, millega määratakse trahv kuni 25 000 eurot. Kui rikkumine kordub kolme aasta jooksul, võib trahv ulatuda 50 000 euroni. Komisjon võib trahvi arvutamiseks anda välja suunised.
8. Komisjon võib võtta vastu otsuse trahvi määramise kohta ühe aasta jooksul alates lõike 4 kohases otsuses sätestatud andmete esitamise tähtajast, kui andmevaldaja ei esita andmeid või ühe aasta jooksul pärast ebaõigete, mittetäielike või eksitavate andmete esitamist.

Komisjoni volitused trahvi määramise otsuste täitmisele pööramiseks kehtivad viis aastat. Aegumistähtaeg hakkab kulgema lõpliku otsuse tegemise päevast.
9. Enne käesoleva artikli lõike 6 kohase otsuse vastuvõtmist annavad liikmesriigid ja komisjon andmevaldajale võimaluse esitada oma seisukohad esialgsete järelduste ja meetmete kohta, mida liikmesriik või komisjon võib kavatseda esialgsete järelduste põhjal võtta.
10. Komisjon kehtestab rakendusaktidega üldise tehnilise korra andmete kättesaadavaks tegemiseks käesoleva artikli alusel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 17d

Trahvide määramise otsuste läbivaatamine Euroopa Liidu Kohtus

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 261 on Euroopa Liidu Kohtul täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahvid. Kohus võib määratud trahvi tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 17e

Riiklike statistikaametite ja komisjoni (Eurostati) kohustused Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks kättesaadavaks tehtud andmete taaskasutamisel

1. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) kasutavad artikli 17b kohaselt kättesaadavaks tehtud andmeid Euroopa statistika arendamiseks ja tegemiseks:
 - a) üksnes statistilistel eesmärkidel;
 - b) kooskõlas statistilise konfidentsiaalsuse ja kulutasuvuse põhimõtetega ning
 - c) kohustusega mitte jagada andmeid kolmandate isikutega, välja arvatud juhul, kui andmevaldaja on sellega nõustunud.
2. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat)
 - a) võtavad asjakohased meetmed, et kaitsta statistilist konfidentsiaalsust ja ärisaladusi ning muid eraõiguslike andmevaldajate õigustatud huve, sealhulgas andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikud kulud ja jõupingutused;
 - b) rakendavad niivõrd, kui isikuandmete töötlemine on vajalik, tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, mis kaitsevad andmesubjektide õigusi ja vabadusi.
3. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse muude siseriiklike asutuste suhtes, kes on saanud andmeid taotluse alusel, mille riiklik statistikaasutus on tema nimel esitanud kooskõlas artikli 17b lõikega 2.
4. Komisjon (Eurostat) avaldab peamiste kulukategooriate kirjelduse, mis on seotud andmetöötlusega, mille eest võidakse andmevaldajale maksta hüvitist, ning nende kulude arvutamise meetodika.

Artikkel 17f
Andmete jagamine Euroopa statistikasüsteemis

1. Andmeid jagatakse riiklike statistikaametite vahel ning riiklike statistikaametite ja komisjoni (Eurostat) vahel üksnes statistilistel eesmärkidel ja Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks.
2. Andmete jagamine toimub riikliku statistikaameti või komisjoni (Eurostati) taotlusel, kui see on asjakohane ja vajalik. Andmete jagamine toimub ka siis, kui riiklik statistikaasutus esitab taotluse muu siseriikliku asutuse nimel ja andmeid kasutatakse üksnes statistilistel eesmärkidel ning selle muu siseriikliku asutuse arendatud ja tehtud Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks.
3. Euroopa statistikasüsteemi raames andmete jagamises osalevad riiklikud statistikaametid ja vajaduse korral muud siseriiklikud asutused tagavad kõik vajalikud kaitsemeetmed seoses andmete konfidentsiaalsuse füüsilise ja loogilise kaitsega. Komisjon (Eurostat) loob turvalise taristu, et hõlbustada andmete jagamist. Riiklikud statistikaametid ja vajaduse korral muud siseriiklikud asutused võivad seda turvalist andmejagamistaristut kasutada lõikes 1 sätestatud eesmärgil.
4. Käesoleva määruse artikli 3 kohaste konfidentsiaalsete andmete või määrustes (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 määratletud isikuandmete jagamine on lubatud ja võib toimuda vabatahtlikult, kui see vastab järgmistele tingimustele:
 - (a) selle aluseks on iga üksikjuhtumi puhul esitatud taotlus, milles põhjendatakse vajadust andmeid jagada, ja eelkõige käsitletakse kvaliteediküsimusi, millele tuleb eraldi tähelepanu pöörata;
 - (b) see toetub eraelu puutumatus soodustavatele tehnoloogiatele, mis on spetsiaalselt välja töötatud määruste (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 põhimõtete järgimiseks, võttes eelkõige arvesse eesmärgikohasuse, võimalikult väheste andmete kogumise, säilitusaja piiramise, tervikluse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid;
 - (c) see ei mõjuta käesoleva määruse V peatükki.
5. Käesoleva artikli alusel nõutavad andmed ei ole seotud riikliku julgeoleku ega sõjaliste küsimustega.
6. Komisjon sätestab rakendusaktidega käesolevas artiklis osutatud statistikaametite vahelise andmevahetuse tehnilised aspektid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
7. Käesolev artikkel ei piira käesoleva määruse artikli 21 kohaldamist.“
- (8) Lisatakse IIIa peatükk:

„IIIa PEATÜKK

EUROOPA STATISTIKA ARENDAMINE

Artikkel 17g
Arendamisjärgus statistika

1. Riiklikud statistikaametid, muud siseriiklikud asutused ja komisjon (Eurostat) püüavad pidevalt uuendada ja arendada uusi statistilisi väljundeid ja teadmisi, mis põhinevad

kõigil kättesaadavatel andmeallikatel, ning kasutada tipptasemel tehnoloogiaid, et integreerida need Euroopa statistika korrapärasesse tegemisse.

2. Euroopa statistikat arendatakse täielikus kooskõlas artikli 2 lõikes 1 sätestatud statistikapõhimõtetega. Arendamisjärgus statistika ei pruugi tingimata vastata kõigile artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele.
 3. Komisjon (Eurostat) levitab arendamisjärgus Euroopa statistikat riiklike statistikaametite nõusolekul ja märgib selgesõnaliselt, et see statistika on arendamisjärgus.
 4. Komisjon (Eurostat) võib tihedas koostöös Euroopa statistikasüsteemi komiteega algatada uute statistiliste väljundite ja teadmiste arendamise koordineeritud viisil kogu Euroopa statistikasüsteemis. Need statistilised väljundid ja teadmised lisatakse igaaastasessse tööprogrammi ja neid rakendatakse artikli 14 lõikes 1 osutatud statistikaalaste üksikmeetmete kaudu.“
- (9) Artiklisse 18 lisatakse järgmine lõige 4:
- „4. Komisjon (Eurostat) võib kasutada Euroopa statistikat, mille liikmesriigid on avaldanud riiklikul tasandil enne asjakohastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud tähtaegu, ning levitada seda statistikat enne valdkondlikes õigusaktides ettenähtud aega, tingimusel et see vastab määratlustele ja klassifikatsioonile.“
- (10) Artikkel 25 asendatakse järgmisega:

*„Artikkel 25
Avalikult kättesaadavad andmed*

Üldsusele seaduslikult kättesaadavaid andmeid ei peeta konfidentsiaalseks, kui neid kasutatakse statistilistel eesmärkidel.“

- (11) Lisatakse artikkel 26 a:

*„Artikkel 26a
Panus uutesse riiklikesse andmehaldusraamistikesse*

1. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega võivad riiklikud statistikaametid täita riiklikul tasandil ülesandeid, mis on sätestatud riiklikes andmehaldusraamistiketes, eesmärgiga edendada andmete integreerimist ja koostalitlusvõimet, metaandmete kirjeldust, kvaliteedi tagamist ja standardite kehtestamist, samuti muid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/868²³ sätestatud ülesandeid ja funktsioone, ning teha kindlaks uued andmeallikad, mida kasutada statistika arendamiseks ja tegemiseks.
 2. Riiklikud statistikaametid täidavad selliseid ülesandeid kooskõlas artikli 2 lõikes 1 sätestatud statistikapõhimõtetega.“
- (12) Lisatakse artikkel 27a:

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1).

*„Artikkel 27a
Hindamine ja läbivaatamine*

Hiljemalt ... [*viis aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumist*] viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab aruande peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Selle hindamise käigus analüüsitakse eelkõige järgmist:

- a) artikli 16a kohane statistika valdkonna reageerimine kriisidele;
- b) andmevaldajate kohustus lubada oma andmete taaskasutamist Euroopa statistika jaoks kooskõlas artiklitega 17b, 17c, 17d ja 17e;
- c) andmete jagamine Euroopa statistikasüsteemis vastavalt artiklile 17f;
- d) Euroopa statistika arendamine IIIa peatüki alusel.“

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja